



Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Kansalliskielilautakunnan vuosikertomus 2024

Käsittely: Kansalliskielilautakunta 12.3.2025 § 12

Sisältö

1	Johdanto	1
2	Kehittämiskokonaisuudet.....	4
3	Toiminta 2024	6
3.1	Kansalliskielilautakunnan toiminta 2024.....	6
3.2	Vuoden 2024 toiminta kielellisten oikeuksien tukemiseksi.....	7
4	Osallisuus.....	9
5	Tietojen kerääminen ja valvonta	10
6	Tulokset, saatavuus ja laati ruotsinkielisissä palveluissa	13
6.1	Yhteiset sosiaali- ja terveystalvelut	13
6.2	Ikääntyneiden palvelut	15
6.3	Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	18
6.4	Vammaispalvelut	21
6.5	Pelastuslaitos	22
6.6	Konsernipalvelut	23
7	Seuranta	24

1 Johdanto

Toisen toimintavuotensa aikana Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on onnistunut parantamaan perusterveydenhuollon hoitoon pääsyä ja vähentämään henkilöstöpulaa merkittävästi. Alueella on kehitetty ja pilotoitu uusia toimintamalleja sekä edistetty myönteisiä muutoksia. Käyttöön on otettu uusia menetelmiä, joita kehitetään jatkuvasti, jotta asukkaille voidaan tarjota parasta mahdollista palvelua ja hoitoa. Useat näistä menetelmistä ja kehityshankkeista tukevat myös ruotsinkielisten palveluiden saatavuutta. Esimerkiksi tekoälyratkaisut ja etäpalvelut täydentävät perinteisiä palveluita ja vahvistavat alueen kaksikielistä palvelutarjontaa. Toimintaamme ohjaavat hyvinvointialueen strategia, palvelustrategia sekä pelastustoimen palvelutasopäätös.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on kaksikielinen, mikä tarkoittaa sitä, että suomen- ja ruotsinkielisten asukkaiden kielellisten oikeuksien ja tarpeiden on toteutettava, ja ne on otettava tasapuolisesti huomioon. Hyvinvointialueen palvelut on järjestettävä siten, että asukkaat voivat saada palvelua omalla kielellään, suomeksi tai ruotsiksi, kaikilla hyvinvointialueen toimialoilla. Mahdollisuus käyttää omaa kieltä ja saada palvelua omalla kielellä, suomeksi tai ruotsiksi, on edellytys asiakkaan kielellisten oikeuksien toteutumiselle. Asiakas päättää, millä kielellä hän haluaa saada palvelua.

Kaksikielisillä hyvinvointialueilla toimii kansalliskielilautakunta, jonka jäseniksi valitaan hyvinvointialueen kielivähemmistöön kuuluvia henkilöitä.

Kansalliskielilautakunnan tehtävänä on lain hyvinvointialueesta (611/2021) sekä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen hallintosäännön, jonka päivitetty versio tuli voimaan 1.12.2024, 53 §:n mukaan:

1) selvittää, arvioida ja lausua siitä, miten aluevaltuuston päätökset vaikuttavat kielellisten oikeuksien käytännön toteutumiseen,

- 2) selvittää, arvioida ja määritellä hyvinvointialueen vähemmistökielellä tarjottavien palvelujen tarvetta sekä seurata näiden palvelujen saatavuutta ja laatua,
- 3) selvitysten, arvioinnin ja seurannan perusteella tehdä aluehallitukselle ehdotuksia toimenpiteiksi kielivähemmistön palvelujen ja palveluketjujen kehittämiseksi sekä henkilöstön kielitaitovaatimuksiksi ja kielitaidon kehittämiseksi,
- 4) kaksikielisellä hyvinvointialueella, jonka vähemmistökieli on ruotsi, tehdä ehdotuksia kaksikielisten hyvinvointialueiden yhteistyötä ja työnjakoa koskevan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 39 §:ssä tarkoitetun sopimuksen sisällöksi, antaa sopimuksesta lausunto aluevaltuustolle sekä seurata sopimuksen toteutumista.

Lisäksi lautakunnan tehtäviin kuuluu:

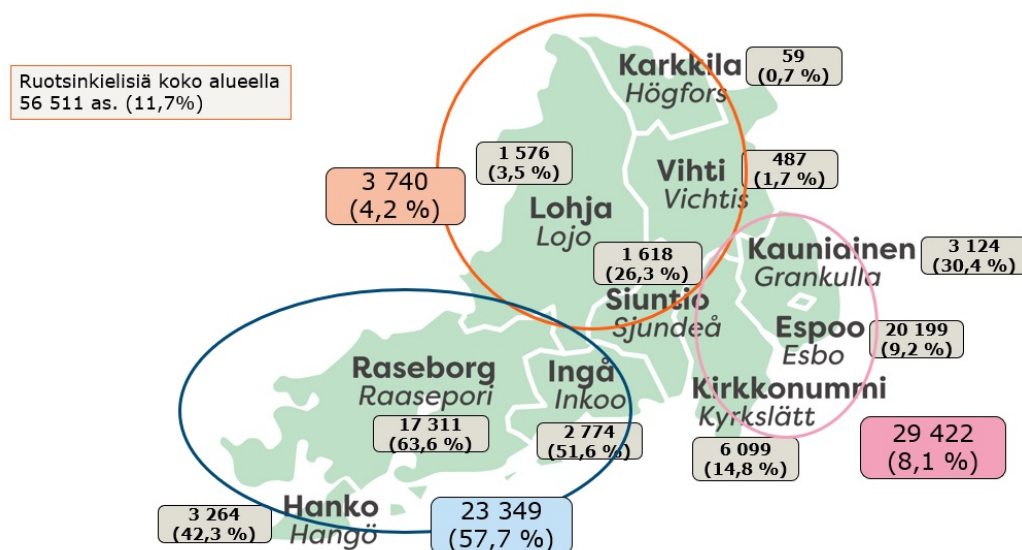
- 5) ohjata oman tehtäväalueensa osalta strategiatyötä ja seurata ja arvioida osaltaan strategian toteutumista,
- 6) ohjata oman tehtäväalueensa osalta palvelustrategian valmistelua ja seurata ja arvioida osaltaan palvelustrategian toteutumista,
- 7) lausua aluehallitukselle ehdotuksesta hyvinvointialueen talousarvioksi ja taloussuunnitelmaksi ja seurata oman tehtäväalueensa osalta talousarvion toteutumista,
- 8) lausua aluehallitukselle ehdotuksesta hyvinvointialueen investointisuunnitelmaksi,
- 9) tukea ruotsinkielisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kehittämistä koko maassa,
- 10) tukea ruotsinkielisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kehittämistä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Lautakunnan on annettava vuosittain aluehallitukselle kertomus kielivähemmistön palvelujen toteutumisesta. Aluehallitus antaa aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin lautakunnan antama kertomus antaa aihetta.

Hyvinvointialueen hallintosäännössä määritellään hallintokieli ja kaksikielisyys hyvinvointialueen toiminnassa seuraavasti:

- § 84 Toimielinten kokouskutsujen, esityslistojen ja pöytäkirjojen kieli,
- § 85 Asukkaiden ja palvelun käyttäjien kielelliset oikeudet hyvinvointialueen hallinnossa,
- § 86 Kielelliset oikeudet hyvinvointialueen toiminnassa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella asuu noin 56 500 ruotsinkielistä, mikä on yli 400 henkilöä vähemmän kuin edellisenä vuonna.



Kuva 1. Ruotsinkielisten väestön määrä ja %-osuus kunnittain ja alueittain (12/2023).

Kunta	0–17v	18–64 v	> 65 v
Espoo	5 300 (8 %)	10 412 (5 %)	4 487 (9 %)
Kauniainen	816 (36 %)	1 438 (26 %)	870 (36 %)
Hanko	480 (45 %)	1 525 (39 %)	1 259 (47 %)
Karkkila	3 (0,2 %)	27 (0,6 %)	29 (1 %)
Inkoo	539 (56 %)	1 392 (48 %)	843 (58 %)
Kirkkonummi	1 371 (15 %)	3 111 (13 %)	1 617 (22 %)
Lohja	328 (4 %)	733 (3 %)	515 (4 %)
Raasepori	3 151 (68 %)	8 944 (62 %)	5 216 (67 %)
Siuntio	372 (30 %)	755 (22 %)	491 (37 %)
Vihti	113 (2 %)	251 (2 %)	123 (2 %)
Yhteensä	12 473 (12 %)	28 588 (10 %)	15 450 (17 %)

Kuva 2. Ruotsinkielisten asukkaiden määrä kunnittain ikäryhmittäin (määrä ja % kyseisestä ikäryhmästä kunnassa), 31.12.2023

2 Kehittämiskokonaisuudet

Vuoden 2024 vuosikertomuksesta käy ilmi, miten palvelut vähemmistön kielellä, tässä tapauksessa ruotsiksi, on toteutettu. Tämän perusteella hyvinvointialueen hallituksen on annettava lausunto toimenpiteistä, joihin lautakunnan kertomus antaa aihetta. Kehittämiskokonaisuudet perustuvat kerätystä datasta poimittuihin havaintoihin. Painopisteenä ovat Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kansalliskieliohjelmassa jo päätetyt tavoitteet ja toimenpiteet.

Toimenpiteiden mahdollistamiseksi ja ruotsinkielisten palvelujen kehittämiseksi lain edellyttämällä tavalla on kehittämistyöhön varattava määrärahoja talousarviossa ja taloussuunnitelmassa. Osa toimenpiteistä ei vaikuta suoraan budjettiin, vaan ne ovat pääosin teknisiä tai vaativat vain olemassa olevan henkilöstön panoksen. Tarvitaan päämäärätietoisia toimenpiteitä kielellisten oikeuksien toteuttamiseksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella.

Palvelulinjakohtaiset jo päätetyt tai käynnissä olevat kehitysprojektit ja kokonaisuudet esitellään luvussa 6.

1. Palvelun saatavuus ruotsiksi

- luodaan toimivat prosessit asiakasohjaukseen kielen mukaan
 - asiakasohjauksen ja neuvonnan keskittämisen yhteydessä kehitetään toimivat ruotsinkieliset puhelinpalvelut sekä digitaaliset kanavat
 - kielitaitojen kartoittaminen ja dokumentointi
 - tiivistetty yhteistyö kolmannen sektorin kanssa
- toimivat asiakaspolut painopisteenä perusterveydenhuolto
 - digitaalisten, liikkuvien ja etäpalveluiden kehittäminen
 - parannetaan yhteistyötä sisäisesti sekä ulkoisesti (yhteistyösopimus), jotta saadaan toimivia hoitopolkuja ruotsiksi.
- Jatkokehitetään palveluiden seuranta mm. asiakastyytyväisyysmittareiden ja asiakas- ja potilasturvallisuusohjelmien kautta.

2. Ruotsinkielisten henkilöstön saatavuus

Rekrytointi

- kielikannustimia henkilöstölle
- selkeät kielitaitovaatimukset rekrytoinnissa – edellytetään vahvaa suomen tai ruotsin kielen taitoa.
- tiivis yhteistyö ruotsin- ja suomenkielisten oppilaitosten kanssa jatkuu
- LUVN:n vetovoiman lisääminen uusien oppimisympäristöjen, opetusmenetelmien ja kielikylpyjen avulla

Kielitaidot

- kartoitetaan ja kirjataan kielitaidot
- monitasoisia kielikoulutuksia, mukaan lukien ruotsin peruskurssit ei-suomenkielisille työntekijöille sekä räätälöityjä koulutuksia ammattiterminologian hallintaan
- kielikoulutuksia eri ammattiryhmille yhteistyössä muiden kaksikielisten organisaatioiden kanssa
- kielen oppimisen tukeminen kielikylpyjen ja matalan kynnyksen menetelmien avulla
- panostetaan kielityökaluihin (esim. termipankkiin)

Henkilöstökoulutus

- tietopaketti kielellisistä oikeuksista
- enemmän ruotsinkielisiä henkilöstökoulutuksia

Kieli-ilmapiiri

- Sisäisen kielikulttuurin kehittäminen osana johtamista, päätöksentekoa ja kokouskäytäntöjä.

3. Ruotsinkielisen materiaalin saatavuus

- käännösprosessien kehittäminen siten, että suomen- ja ruotsinkieliset materiaalit julkaistaan samanaikaisesti
- tekoälyn hyödyntäminen ja jatkuva kehittäminen käännösprosesseissa

- panostetaan sisäisten ja ulkoisten käännösten laaduntarkastukseen
- laajennettaessa materiaalipankkia varmistetaan, että kaikki kieliversiot sisältyvät siihen

3 Toiminta 2024

3.1 Kansalliskielilautakunnan toiminta 2024

Toimintavuoden aikana lautakunta järjesti seitsemän kokousta sekä teki vierailuja Raaseporin sairaalaan ja Vantaa-Keravan kansalliskielilautakuntaan. Kokouksissa käsiteltiin jatkuvasti hyvinvointialueen ja ruotsinkielisen yksikön ajankohtaisia asioita. Vuoden aikana lautakunta on:

- Käsitellyt ruotsinkielisen yksikön yleisiä tavoitteita.
- Käsitellyt toimintavuoden 2023 vuosikertomuksen.
- Seurannut hyvinvointialueen erityistehtävää tukea ruotsinkielisten sosiaali- ja terveysten palvelujen kehittämistä koko maassa. - Käsitellyt kansalliskieliohjelman toimenpide- ja seurantasuunnitelmaa sekä sen tavoitteita.

Lisäksi lautakunta on antanut lausuntoja muun muassa:

- Palveluverkostojen kehittämisestä palvelustrategian, hallintosäännön ja kielellisten oikeuksien näkökulmasta.
- Hyvinvointialueen budjetista, taloussuunnitelmasta ja investointisuunnitelmasta.

Lautakunta on myös aktiivisesti seurannut hallitusohjelmassa myönnettyjä määrärahoja, jotka on kohdistettu Porvoon ja Raaseporin sairaaloiden verkostopohjaisten osaamiskeskusten kehittämiseen. Näistä raportoidaan tarkemmin kertomuksessa.

Lautakunnan osallisuus lausuntojen antamisessa on vahvistunut. Hallintosäännön päivitysprosessin yhteydessä lautakunta on todennut, että sen roolia tulee vahvistaa kielellisiin oikeuksiin liittyvissä asioissa. Lisäksi on varmistettava, että kansalliskielet huomioidaan

päätöksenteossa – niin asiakirjoissa kuin kokouksissakin. Nämä muutokset on huomioitu hallintosäännön päivityksessä. Lautakunta toivoo jatkossa tarkempaa määrittelyä ja täsmennystä siitä, mitä sen tehtävät hallintosäännössä käytännössä tarkoittavat.

3.2 Vuoden 2024 toiminta kielellisten oikeuksien tukemiseksi

Ruotsinkielisten palveluiden kehittäminen perustuu laajaan yhteistyöhön, joka kattaa koko hyvinvointialueen sekä useita sisäisiä ja ulkoisia verkostoja.

Vuoden 2024 tavoitteet:

1. Edistämme toimivaa kaksikielisyyttä koko organisaatiossa.
2. Meillä on riittävästi ruotsin kielen taitoista henkilöstöä.
3. Palvelua on yhdenvertaisesti saatavilla myös ruotsiksi.
4. Tuemme ruotsinkielisten palvelujen kehittämistä kansallisella tasolla.

Näiden tavoitteiden toteutuminen ja siihen liittyvät toimenpiteet on kuvattu seurantalitteessä.

Porvoon ja Raaseporin sairaaloiden verkostomaiset osaamiskeskittymät

Vuoden 2024 hallitusohjelmassa kiinnitetään huomiota tarpeeseen perustaa HUS-yhtymään kuuluvien Porvoon ja Raaseporin sairaaloiden yhteyteen verkostomaiset osaamiskeskittymät. Kyseessä on määräaikainen hanke vuosille 2024- 2027, joka toteutetaan HUS-yhtymän, Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ja Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen välillä, jotta voidaan tukea, kehittää ja turvata kielellisten oikeuksien toteutumista sosiaali- ja terveydenhuollossa. Projektin laskennallinen rahoitusvaraus on 1 miljoona euroa vuodessa. Hankerahoitusta haetaan erikseen jokaiselle kalenterivuodelle.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella on ensimmäisen rahoitusjakson aikana keskitytty seuraaviin osa-alueisiin:

1. Monialainen kaksikielinen oppimiskeskus Raaseporin kampuksella (yhteistyössä HUSin kanssa):

- Konsepti oppimiskeskukselle, joka sisältää niin kielikylpyjä henkilökunnalle ja opiskelijoille kuin monialaisia oppimismoduuleja (ensimmäinen pilottikäynnistys keväällä 2025) sekä tarjoaa tukea yksiköille kielellisten oikeuksien toteuttamiseksi.

2. Digitaaliset palvelut ja etäpalvelut:

- Ruotsinkielisen kotihoidon, kuntouttavan päivätoiminnan ja etäkuntoutuksen varmistaminen koko hyvinvointialueella keskittämällä tuotanto Raaseporiin. Keväällä 2025 järjestetään webinaarisarja tukemaan etätöitä tekeviä ammattilaisia.
- Hyvinvointialueen digitaalisen asioinnin kehittämisen yhteydessä on huomioitu ruotsinkielisten palveluiden kysyntä ja toteutus.
- Henkilöstölle on kehitetty tekoälyyn perustuva käännössovellus.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen erityistehtävänä on tukea ruotsinkielisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kehittämistä

Erityistehtävän tavoitteena on vahvistaa edellytyksiä ja tukea kaksikielisiä hyvinvointialueita tarjoamaan palveluita vähemmistökielellä. Tämä toteutetaan yhteistyössä kaksikielisten hyvinvointialueiden verkoston, Helsingin kaupungin, HUS-yhteisön, FSKC:n (Finlandssvenska kompetenscenter) ja THL:n kanssa. Verkosto toimii tiedonjakamisen ja keskustelun kanavana liittyen verkostomaisiin osaamiskeskuksiin Porvoon ja Raaseporin sairaaloiden yhteydessä.

Toimintavuoden aikana verkostossa on painotettu vaikuttamista ja koordinointia sekä erilaisten mallien ja hyvien käytäntöjen kartoitusta, yhteistyötä ja jakamista. Tämä on tapahtunut muun muassa seuraavilla tavoilla:

- Yhteisten seurantamittareiden kehittäminen.
- Kielivaatimuksia, kielikoulutuksia ja kielilisäjärjestelyjä koskevan materiaalin kokoaminen ja analysointi.

- Käännöslinjausten ja dokumentointikielen esittely hyvinvointialueilla.
- Kieliohjelmien / kansalliskieliohjelmien erilaisten mallien esittely.
- Tiedon levittäminen hankkeista ja tutkimuksista, jotka tukevat ruotsinkielisyyttä
- Digitaalisten tukitoimintojen, kuten sovellusten ja muiden työkalujen, esittely.

Keväällä 2024 järjestettiin yhteistyöseminaari, jonka pohjalta laadittiin kirjallinen lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle sekä THL:lle ruotsinkielisen materiaalin saatavuudesta.

4 Osallisuus

Osallisuusohjelma hyväksyttiin hyvinvointialueen hallituksessa 18.12.2023, ja se muodostaa osallisuustyön pääpiirteet Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella 2023–2025.

Hyvinvointialueen osallisuustyön yhtenä keskeisenä tavoitteena on luoda rakenteita, joiden avulla olisi mahdollisimman mutkatonta huomioida asukkaiden näkemyksiä palveluiden ja toiminnan kehittämisessä. Vuoden 2024 aikana suomen- ja ruotsinkieliset asiakas- ja henkilöstöneuvostot jatkoivat toimintaansa. Ne toimivat digitaalisina vastauspaneeleina, jotka mahdollistavat kyselyiden ja mielipidemittausten jakamisen ja tulosten keräämisen tarvittaessa nopeallakin aikataululla. Sekä asukkaiden että henkilökunnan neuvostoissa on jäseniä kaikista Länsi-Uudenmaan kunnista, ja noin 10–20 prosenttia vastaajista valitsee vastauskielekseen ruotsin. Neuvostojen kaikki viestintä tapahtuu sekä suomeksi että ruotsiksi.

Keväällä 2024 toteutettiin laaja asukaskysely, jossa kartoitettiin asukkaiden näkemyksiä hyvinvointialueen palvelujen tärkeimmistä osa-alueista. Vastaukset analysoitiin useiden taustamuuttujien, kuten vastaajan kielen (suomi, ruotsi tai muu), perusteella. Kyselyssä henkilöstön ammatillinen osaaminen, sujuvat prosessit ja nopea

palvelujen saatavuus nousivat tärkeimmiksi tekijöiksi kaikissa kieliryhmissä. Kieliryhmien välillä havaittiin kuitenkin eroja esimerkiksi siinä, kuinka hyvin alue on onnistunut tarjoamaan palveluja asiakkaan valitsemalla kielellä. Asukaskysely toistetaan keväällä 2025, mikä mahdollistaa kehityksen seurannan.

Lisäksi osana oikeusministeriön koordinoimaa kansalliskielistrategian toteutusta järjestetään kuusi dialogitilaisuutta kaksikielisillä hyvinvointialueilla sekä Lapin hyvinvointialueella.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue oli ensimmäinen, joka järjesti oikeusministeriön ja Erätauko-säätiön kanssa tilaisuuden koskien kielellisiä oikeuksia sosiaali- ja terveydenhuollossa. Tilaisuuden tavoitteena oli lisätä ymmärrystä kielen merkityksestä palvelun laadun varmistamisessa. Kansalliskielistrategian keskeinen tavoite on turvata kielellisten oikeuksien toteutuminen sote-uudistuksen yhteydessä.

5 Tietojen kerääminen ja valvonta

Vuosikertomuksen laadinnassa on käytetty seuraavia tietolähteitä:

- Asukas- ja henkilöstökyselyt
- Palvelualueiden- ja yksiköiden oma tieto
- Asiakaspalaute (ruotsinkielisten vastausten määrä oli kuitenkin liian vähäinen, jotta voitaisiin tehdä laajoja johtopäätöksiä.)
- Asiakas- ja potilasturvallisuusohjelmat
- Omavalvontasuunnitelma, jolla varmistetaan palvelujen saavutettavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus
- Mahdolliset sosiaali- ja potilasasiamiehelle tulleet asiat

Asukaskysely

Asukaskysely oli suunnattu yli 15-vuotiaille, ja siihen vastasi 478 henkilöä koko alueelta, mikä on 1 % alueen yli 15-vuotiaista ruotsinkielisistä asukkaista. Eniten vastaajia oli Raaseporista (55 %),

Espoosta (15 %) ja Hangosta (8 %). Noin 60 % vastaajista oli yli 50-vuotiaita.

Asukaskyselyn mukaan 74 % pitää erittäin tärkeänä saada palvelua ruotsiksi. Erityisesti HIRS-alueella (Hanko–Inkoo–Raasepori–Siuntio) asuvat kokivat palvelukielen merkityksen suurena.

Vastaajista 82 % yrittää aina saada palvelua ruotsiksi. Vain 4 % yrittää harvoin tai ei koskaan saada palvelua ruotsiksi. Yleisimmät syyt siihen, miksi ruotsinkielistä palvelua ei pyritty saamaan olivat käsitys siitä, että suomenkielinen palvelu olisi helpompi tai nopeampi vaihtoehto sekä haluttomuus aiheuttaa vaivaa henkilökunnalle. Puhelinpalveluissa, joissa ei ole kielen valintamahdollisuutta, monet asiakkaat eivät pyydä palvelua ruotsiksi. Lisäksi, vaikka kielivalinta olisikin mahdollinen, selvisi, että ruotsinkielisillä linjoilla vastataan toisinaan suomeksi.

Henkilöstökysely

Henkilöstökyselyyn vastasi 309 henkilöä kaikilta palvelualueilta. Se on noin 3 % koko henkilöstöstä. Vastaajista suurimmalla osalla (82 %) oli vähintään hyvät ruotsin kielen taidot.

Riippumatta palvelualueesta henkilöstön mukaan suurimmat esteet toimivan ruotsinkielisen palvelun toteutumiselle ovat seuraavat:

- Puutteellinen tai huonosti käännetty materiaali.
- Ruotsinkielisen osaavan henkilöstön puute omassa yksikössä.
- Ruotsinkielisiä hoitopolkuja ei huomioida palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä.
- Yksikkörajat ylittävä yhteistyö on puutteellista, mikä johtuu ruotsinkielisen osaavan henkilöstön puutteesta, epäselvyydestä sen suhteen, kuka henkilöstöstä osaa ruotsia sekä siitä, että kielellisiä oikeuksia ei aina kunnioiteta.
- Kaksikielisyyttä ei huomioida riittävästi sisäisesti, eikä ruotsin kieltä pidetä yhtä arvokkaana kuin suomen kieltä.

Tulosten perusteella voidaan todeta, että kielikysymys on enemmän paikka- kuin palvelukohtainen haaste. Palvelusta riippumatta suurimmat haasteet ruotsinkielisen palvelun takaamisessa ilmenevät HIRS-alueen ulkopuolella.

Omavalvontasuunnitelmat

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue uudisti omavalvontasuunnitelmansa keväällä 2024 vastaamaan Valviran omavalvontamääräystä 1/2024.

Uuden valvontalain ja Valviran määräyksen mukaisesti omavalvontasuunnitelmat laaditaan jatkossa yksikkötasolla.

Tällä hetkellä on julkaistu yhteensä 39 uutta yksikkötason omavalvontasuunnitelmaa Valviran ohjeiden mukaisesti. Joissakin palveluissa uudistustyö on vielä kesken organisaatiomuutosten vuoksi, mutta niissä noudatetaan vuoden 2023 palveluyksikkötason omavalvontasuunnitelmaa.

Seuraavassa päivityksessä kaikkiin omavalvontasuunnitelmiin sisällytetään myös ruotsinkielinen yhteenveto.

Valvonnassa ei ole havaittu merkittäviä poikkeamia yksikkötason kielikysymyksiin liittyen. Sen sijaan on noussut esiin huoli siitä, että henkilöstö ei aina voi työskennellä optimaalisesti kummallakaan kotimaisella kielellä.

Vammaispalvelujen ja laatu- ja asiakasturvallisuuspalveluiden erityisessä pilottihankkeessa on valvontatyö toteutettu kiinnittämällä erityistä huomiota yksiköiden kielellisiin olosuhteisiin. Toisin sanoen ruotsinkielisiin yksiköihin on kohdistettu valvontaa ja raportointia ruotsiksi.

Muut havainnot

Asiakas- ja potilasturvallisuutta seurataan eri järjestelmien kautta. Kieleen liittyvien ilmoitusten määrä on hyvin pieni. Yksi syy tähän on se, että järjestelmissä ei ole erillistä kieleen liittyvää kategoriaa, mikä voi vaikuttaa siihen, ettei kielellisiä ongelmia raportoida samassa mittakaavassa. Ilmoitukset, jotka on saatu, ovat muun muassa koskeneet ruotsinkielisten ohjeiden puuttumista tai sitä, että murteet ovat johtaneet väärinkäsityksiin, vaikka hoitaja osasi melko hyvin ruotsia.

Myös asiakkaan mahdollinen heikentynyt kuulo on tärkeä huomioida, riippumatta siitä, mitä kieltä käytetään.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja potilasasiavastaavaa ei ole lähestytty ruotsinkielisten palvelujen saatavuuteen liittyvissä asioissa. Kuitenkin haasteena on, että sosiaali- ja potilasvastaavien kielitaito ei aina riitä yhdenvertaisen suullisen palvelun tarjoamiseen ruotsinkielisille asiakkaille.

6 Tulokset, saatavuus ja laati ruotsinkielisissä palveluissa

Kerätyn aineiston perusteella (katso luku 5) on arvioitu ruotsinkielisten palvelujen saatavuutta. Tekstissä käytetään seuraavia lyhenteitä:

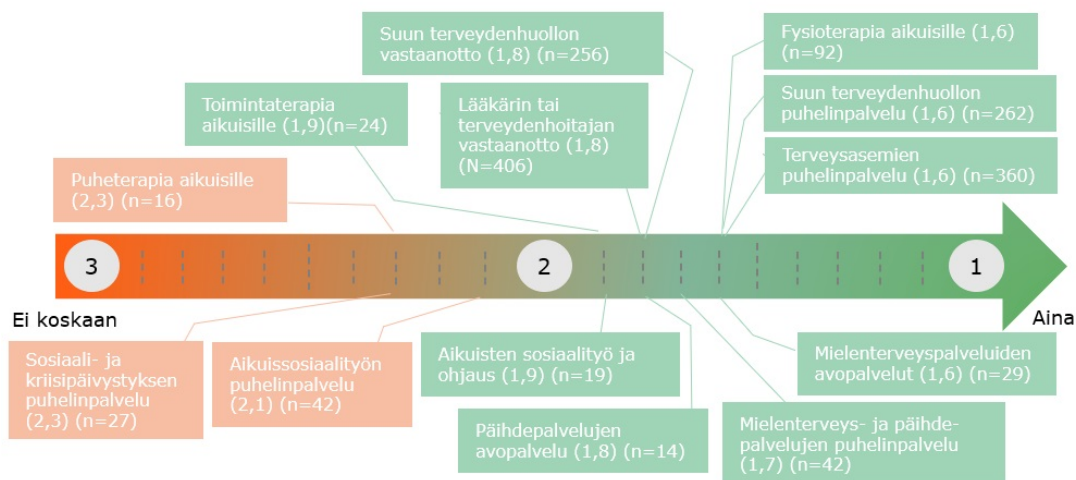
- HIRS (Hanko-Inkoo-Raasepori-Siuntio)
- HIRSK (Hanko-Inkoo-Raasepori-Siuntio-Kirkkonummi)
- LOVIKA (Lohja-Vihti-Karkkila)
- LUVN (Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue)

6.1 Yhteiset sosiaali- ja terveyspalvelut

Yhteisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tavoitteena on parantaa asukkaiden terveyttä, toimintakykyä ja elämänlaatua. Yhteiset sosiaali- ja terveyspalvelut koostuvat avosairaanhoidon palveluista, kuntoutuspalveluista, suun terveydenhuollosta, mielenterveys- ja päihdepalveluista sekä aikuisten sosiaalipalveluista.

Yhteiset sosiaali- ja terveyspalvelut 2024

Miten usein olet saanut palvelua ruotsiksi? 1 = aina, 2 = joskus, 3 = ei koskaan



Kuva 4. Asukaskyselyn (12/2024) vastaukset, kuinka usein palvelua on saatu ruotsiksi (keskiarvo asteikolla 1–3).

Lähes kaikissa palveluissa ruotsinkielisten palvelujen saatavuus on parantunut jonkin verran vuonna 2024 verrattuna vuoteen 2023.

1. Avosairaanhoito:

- Palvelun toimivuus on hyvä Länsi-Uudenmaan länsiosissa, kun taas itä- ja pohjoisosissa esiintyy edelleen haasteita. Alueelliset erot näkyvät myös THL:n asiakaskyselyssä, jossa kartoitettiin terveysasemien toimintaa. Kyselyn mukaan 60 % LUVN:n ruotsinkielisistä vastaajista (n=363) sai palvelua ruotsiksi, mutta alueelliset erot olivat merkittäviä.
- Vaikka rekrytoinnissa on painotettu kielitaitoa, edelleen on haastavaa löytää henkilöstöä, joka hallitsee molemmat kansalliskielet.

2. Suun terveydenhuolto:

- Kaksikielisen henkilöstön saatavuus on haaste, erityisesti itäisellä alueella. Vuonna 2024 on panostettu kielikoulutukseen ruotsinkielisten palvelujen parantamiseksi.
- Lisäksi suun terveydenhuollossa on panostettu materiaalien käännöstyöhön, mikä näkyi myös henkilöstökyselyn vastauksissa.

3. Kuntoutuspalvelut:

- Puhe- ja toimintaterapian tarjoaminen ruotsiksi on haastavaa koko hyvinvointialueella.
- Ruotsinkielisen puhelinpalvelun parantamiseksi keskitettyyn puhelinpalveluun on lisätty kielivalikko, mikä on tehostanut palvelua.

4. Mielenterveys- ja päihdepalvelut:

- Mielenterveys- ja päihdehuollon asumispalveluissa on edelleen vaikea saada ruotsinkielistä palvelua.
- Erityisesti itäisillä alueilla ruotsinkielisestä henkilöstöstä on pulaa

5. Aikuissosiaalityö:

- Ruotsinkielisen henkilöstön puute muodostaa haasteen. Tämän vuoksi ruotsinkielisiä asiakkaita pyritään yhä enemmän ohjaamaan niihin tiimeihin, joissa työskentelee ruotsinkielistä henkilöstöä – riippumatta asiakkaan iästä tai asuinpaikasta, jotka normaalisti määrittäisivät tiimijaon. Eri asiakasjärjestelmät aiheuttavat kuitenkin haasteita tälle käytännölle vielä jonkin aikaa.
- Vuonna 2024 aikuissosiaalityön neuvonta ja ajanvaraus ovat toimineet eri tavoin alueen eri osissa, mutta tammikuussa 2025 käynnistettiin keskitetty puhelinpalvelu "Neuvis". Vuoden aikana otetaan käyttöön myös uusia digitaalisia palvelukanavia.

6. Sosiaali- ja kriisipäivystys:

- Ruotsinkielistä henkilöstöä ei ole riittävästi kattamaan kaikkia työvuoroja ympäri vuorokauden. Johto pyrkii kuitenkin kannustamaan henkilöstöä kehittämään ruotsin kielen taitojaan ja on korostaa kielitaitoa rekrytoinnissa.

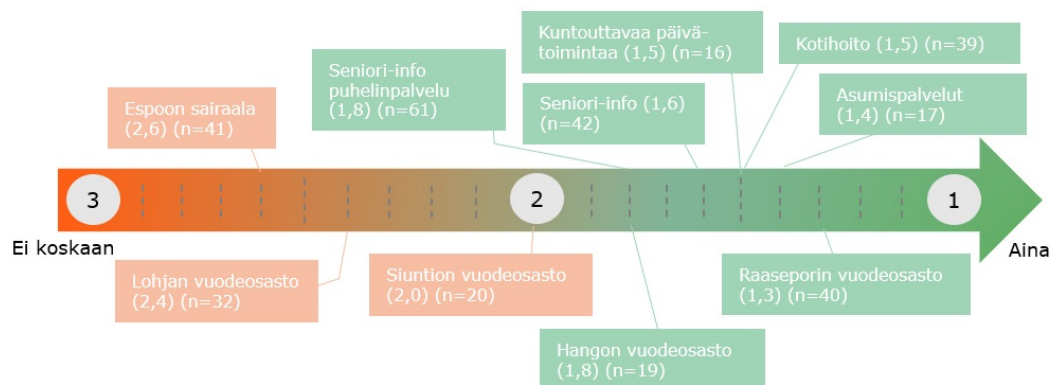
6.2 Ikääntyneiden palvelut

Ikääntyneiden palveluiden tarkoituksena on tukea ikääntyneiden itsenäistä selviytymistä sekä mahdollistaa ikääntyneiden turvallinen elämä omassa kodissaan tai kodinomaisessa ympäristössä. Palvelualue

vastaa seuraavista kokonaisuuksista: neuvonta, ohjaus ja arviointi, kotona asumista tukevat palvelut, asumispalvelut sekä sairaalapalvelut.

Ikääntyneiden palvelut 2024

Miten usein olet saanut palvelua ruotsiksi? 1 = aina, 2 = joskus, 3 = ei koskaan



Kuva 5. Asukaskyselyn (12/2024) vastaukset, kuinka usein palvelua on saatu ruotsiksi (keskiarvo asteikolla 1–3).

Ruotsinkielisten palvelujen saatavuus on parantunut lähes kaikilla osa-alueilla vuoteen 2023 verrattuna, lukuun ottamatta vuodeosastoja. On herännyt huoli siitä, että ruotsinkielisiä yksiköitä suljetaan, mikä heikentäisi palveluja ruotsinkielisille vanhuksille.

1. Seniori-info:

- Seniori-info yhtenäistettiin vuoden 2024 alussa. Yhtenä yhdenmukaistamisen tavoitteena oli, että Seniori-info pystyisi vastaamaan paremmin ruotsinkielisten asiakkaiden tarpeisiin. Vaikka ruotsinkielisen henkilöstön saatavuudessa on edelleen ajoittaisia ja alueellisia haasteita, tilanne on parantunut, kun rekrytoinnissa on erityisesti painotettu kielitaitoa. Ruotsinkielistä henkilöstöä myös liikutellaan alueella tarpeen mukaan ja mahdollisuuksien puitteissa.
- Asukaskyselyn mukaan niiden osuus, jotka saavat aina tai joskus palvelua ruotsiksi, on noussut, ja niiden osuus, jotka eivät koskaan saa palvelua ruotsiksi, on laskenut 22 %:sta 13 %:iin. Puhelinpalvelussa on kielivalikko.

- Asiakasohjeiden ja päätösten käännöstyöhön on panostettu.

2. Kotona asumista tukevat palvelut:

- Itäisellä alueella ruotsinkielisten palvelujen saatavuuden turvaaminen on edelleen haasteellista. Ruotsinkielisten palveluiden saatavuus on pyritty edistämään etäpalveluiden kautta.
- Koko LUVN:n etäpäivätoiminnan tuotantoa (suomeksi ja ruotsiksi) keskitetään Raaseporiin keväällä 2025.
- Ruotsinkielinen etäkotihoito tuotantoa keskitetään Raaseporiin, josta palvelua tarjotaan jo koko HIRS-alueelle. Kevään aikana myös Kirkkonummen sekä Lohja–Vihti–Karkkilan ruotsinkieliset asiakkaat siirtyvät keskitettyyn palveluun. Espoossa osalta joudutaan odottamaan yhteisen potilas- ja asiakasjärjestelmän käyttöönottoa.
- Tällä hetkellä etäkuntoutusta tarjotaan vain suomeksi, mutta ruotsinkielinen palvelu ruvetaan tuottamaan keskitetysti Raaseporista keväällä 2025.

3. Asumispalvelut:

- Suurin osa asumisyksiköistä on kaksikielisiä tai suomenkielisiä. Espoossa toimii joitakin ruotsinkielisiä yksiköitä. Hoivakotiportaalissa (<https://hoivakodit.luvn.fi/sv-FI/>) esitellään kaikki hoivakodit, mukaan lukien hyvinvointialueen omat sekä ulkoisesti hankitut ostopalvelut. Sivustolta näkee myös, missä hoivakodeissa tarjotaan palvelua ruotsiksi. Joissakin ruotsinkielisissä yksiköissä henkilöstön saatavuus on haaste, minkä vuoksi ruotsinkielisen palvelun takaaminen ei ole aina mahdollista. Henkilöstön kielitaitoa seurataan osana omavalvontaa.
- Kielikoulutukseen on panostettu.

4. Sairaalapalvelut:

- Raaseporissa ruotsinkieliset palvelut toimivat hyvin. Espoon sairaalassa ruotsinkielisen hoidon tarjoaminen on haaste, sillä ruotsinkielistä henkilöstöä ei ole riittävästi kaikissa vuoroissa.

6.3 Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

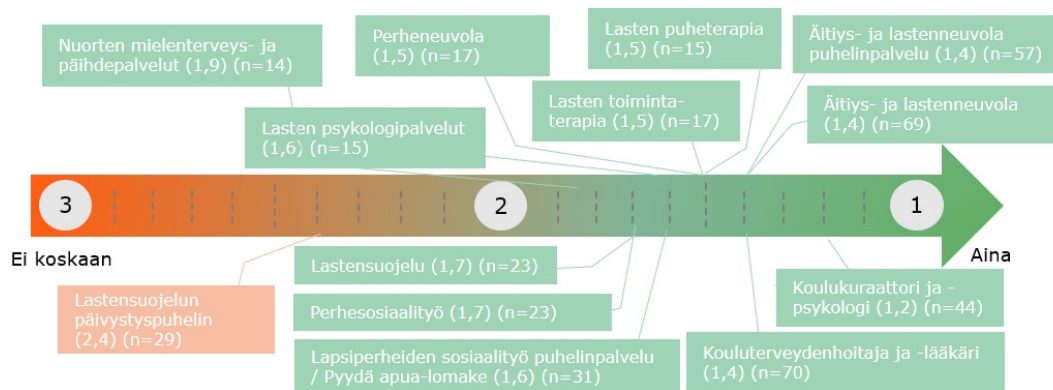
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut tarjoavat kokonaisvaltaista tukea, joka liittyy kasvatukseen ja vanhemmuuteen sekä lasten ja nuorten terveyteen. Hyvinvointialueella on viisi perhekeskusalueetta: Espoon keskus, Niittykumpu, Leppävaara-Kauniainen, Lohja-Karkkila-Vihti (LOVIKA) ja Hanko-Inkoo-Raasepori-Siuntio-Kirkkonummi (HIRSK). Perhekeskuksella tarkoitetaan palveluja, joita on saatavilla jokaisessa perhekeskusalueella joko fyysisessä rakennuksessa tai yhdessä toimivan palveluverkoston muodossa.

Palvelualue koostuu vuonna 2024 neljästä palvelulinjasta:

Perhekeskuksen ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen palvelut, perhekeskuksen lääkäripalvelut, perhekeskuksen kohdennetut palvelut ja perhekeskuksen erityisen tuen palvelut.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut, 2024

Miten usein olet saanut palvelua ruotsiksi? 1 = aina, 2 = joskus, 3 = ei koskaan



Kuva 6. Asukaskyselyn (12/2024) vastaukset, kuinka usein palvelua on saatu ruotsiksi (keskiarvo asteikolla 1–3).

Ennaltaehkäisevät palvelut toimivat yleisesti paremmin ruotsiksi, kun taas erikoistason palveluissa ruotsinkielisen hoidon takaaminen on haastavampaa. Verrattuna edelliseen vuoteen erikoistuneiden palvelujen saatavuus ruotsiksi on kuitenkin parantunut.

1. Äitiys- ja lastenneuvola:

- Neuvolapalvelut toimivat ruotsiksi melko hyvin. Mikäli omassa neuvolassa ei ole ruotsin kielen osaajia, tarjotaan ruotsinkielistä palvelua toisessa neuvolassa.
- Vuonna 2024 on suunniteltu digitaalisten palvelujen kehittämistä, ja keväällä 2025 chat-palvelu tulee saataville ruotsiksi koko hyvinvointialueella.
- Perhevalmennusta on tarjottu syksystä 2024 eteenpäin myös ruotsiksi.

2. Opiskeluhoito:

- Ruotsinkieliset kuraattoripalvelut ovat saatavilla koko alueella kaikissa ruotsinkielisissä oppilaitoksissa. Psykologipalveluissa haasteena on kaksikielisten psykologien rekrytointi alueen pohjois- ja länsiosiin. Keskitettyä psykologipalvelua on laajennettu myös ruotsiksi.
- Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon virat ovat täytettyjä, ja hoito toimii tasavertaisesti sekä suomeksi että ruotsiksi.

3. Perhekeskuksen lääkäripalvelut:

- Lasten- ja äitiysneuvoloiden sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lääkäripalvelut on saatu järjestettyä ruotsiksi, vaikka ruotsinkielisten lääkäreiden saatavuus on ajoittain ollut rajoitettua. Lasten erikoislääkäripalvelut ovat olleet hyvin saatavilla ruotsiksi.

4. Lasten kuntoutuspalvelut:

- Toiminta- ja puheterapia sekä lasten psykologipalvelut tuotetaan nykyisin omana toimintana, mikä on mahdollistanut resurssien tasauttamista vuoden 2024 aikana. Hyvinvointialueen laajempi organisaatio on parantanut ruotsinkielisten palvelujen saatavuutta merkittävästi koko alueella. Erityisesti puheterapeuttien saatavuus on kohentunut huomattavasti. Haasteita esiintyy edelleen LOVIKA-alueella, mutta tilannetta on pyritty tasapainottamaan hyödyntämällä henkilöstöresursseja muilta alueilta.

- Vuonna 2025 kehitysvammaisten kuntoutussuunnittelun ja arvioinnin osaamista (suomi + ruotsi) tullaan kehittämään ja keskittämään kokoalueella.

5. Perheneuvola ja lasten mielenterveyspalvelut:

- Kasvatus- ja perheneuvontaa tarjotaan seitsemässä palvelupisteessä. Espoossa ruotsinkieliset palvelut on keskitetty Niittykummun perhekeskukseen. Kirkkonummella ja Raaseporissa ruotsinkielisten palvelujen saatavuus on erinomainen, kun taas pohjoisessa kysyntä on vähäistä.
- Lasten mielenterveyspalveluita tarjotaan kolmessa palvelupisteessä: Niittykumpu, Tammisaari ja Lohja. Palvelu toimii hyvin ruotsiksi, ja keskitetyn asiakasohjauksen avulla varmistetaan, että ruotsinkieliset asiakkaat saavat hoitoa valitsemallaan kielellä. Espoossa asiakaspaine on kuitenkin suuri.
- Hanko-Raaseporin alueella ruotsinkielisten psykologien rekrytointi on edelleen haastavaa.

6. Perhesosiaalityö:

- Ruotsinkielisten palvelujen saatavuus vaihtelee alueittain. Espoossa on osittain haasteita tuottaa ruotsinkielisiä palveluja omana toimintana, esimerkiksi kotihoidossa ja perhetyössä. HIRSK- ja LOVIKA-alueilla tilanne on parempi. Ostopalvelut on kilpailutettu koko alueella, ja ruotsinkielisiä palveluita on saatavilla.
- Lapsiperheiden keskitetty asiakasohjaus- ja neuvontapuhelin on parantanut merkittävästi ruotsinkielisen puhelinpalvelun saatavuutta. Muiden tiimien henkilökuntaa hyödynnetään ruotsinkielisen palvelun turvaamiseksi.
- Ruotsinkielistä matalan kynnyksen ryhmätoimintaa on kehitetty ja sitä tullaan edelleen vahvistamaan vuonna 2025.

7. Lastensuojelu (lastensuojelun sosiaalityö ja erityispalvelut):

- Lastensuojelu on aiemmin kärsinyt sosiaalityöntekijäpulasta pätevien hakijoiden vähäisyyden vuoksi. Tilanne on kuitenkin parantunut merkittävästi vuonna 2024 uusien

rekrytointimenetelmien ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen aktiivisen markkinoinnin ansiosta. Vaikka yhteistyö ruotsinkielisten oppilaitosten kanssa on tiivistä, ruotsinkielisten sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien rekrytointi on edelleen haastavaa.

- Lastensuojelun avohoidossa on kartoitettu ruotsinkielentaitoista henkilöstöä, ja kaikissa yksiköissä on ainakin jonkin verran ruotsia osaavaa henkilökuntaa. Suunnitelluissa tilanteissa palvelua ruotsiksi voidaan yleensä tarjota, mutta kiireellisissä tapauksissa tämä ei aina ole mahdollista.
- Perhekuntoutuksen tarjoaminen ruotsiksi paikallisesti on vaikeaa, ja ruotsinkieliset perheet joutuvat usein matkustamaan kauemmas. Tämän vuoksi HIRS-alueella on käynnistetty kaksikielinen pilottihanke "Tehostettu kuntouttava perhetyö", jonka tavoitteena on parantaa varsinkin ruotsinkielisten perheiden palveluja. Hanke toteutetaan yhteistyössä lastensuojelun avohoidon, tehostetun perhetyön ja liikkuvien palveluiden kanssa.

8. Perheoikeudelliset palvelut:

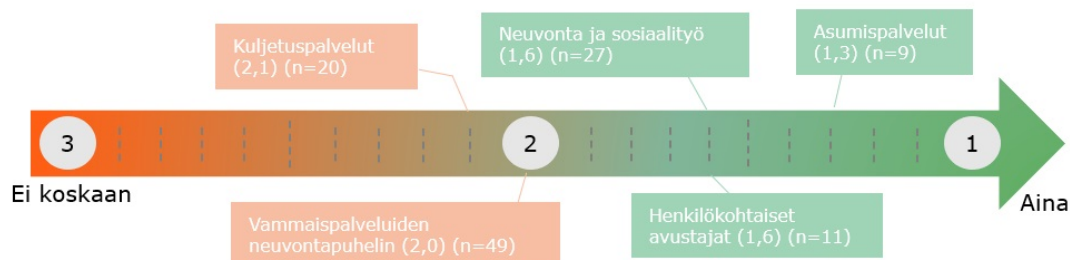
- Perheoikeudelliset palvelut on keskitetty koko alueelle ja toimivat ruotsiksi melko hyvin. Ruotsinkieliset asiakkaat ohjataan ruotsin kielen taitoiselle henkilöstölle. Palvelun haavoittuvuus on kuitenkin haaste, sillä se perustuu vain muutaman henkilön työpanokseen.

6.4 Vammaispalvelut

Vammaispalvelut koostuvat palvelutuotannosta, joka kattaa vammaisen henkilön asumis- ja avohoitopalveluja sekä sosiaalityötä, joka vastaa tarpeen arvioinnista sekä tarvittavien päätösten ja suunnitelmien tekemisestä yksilöllisesti, sekä ohjaamisesta ja neuvonnasta.

Vammaispalvelut 2024

Miten usein olet saanut palvelua ruotsiksi? 1 = aina, 2 = joskus, 3 = ei koskaan



Kuva 7. Asukaskyselyn (12/2024) vastaukset, kuinka usein palvelua on saanut ruotsiksi (keskiarvo asteikolla 1–3).

Sosiaalityön arvioinnissa ja neuvonnassa henkilöstö on varsin monikulttuurista, mikä tekee kaksikielisen palvelun järjestämisestä haastavaa. Kuitenkin kiinnostusta ruotsin kielen oppimiseen on. Organisaatiomuutoksen yhteydessä ruotsinkieliset työntekijät on sijoitettu eri tiimeihin ruotsinkielisen palvelun parantamiseksi koko alueella.

Asumispalvelujen asiakasohjaus pyrkii tarjoamaan palvelua ruotsiksi mahdollisuuksien mukaan. Keskitetty palvelumalli on parantanut tilannetta. Ostopalveluissa on paljon ruotsinkielisiä palveluntuottajia, mutta ne toimivat pääasiassa alueen länsiosassa. Osa palveluntuottajista pyrkii laajentamaan toimintaansa kattamaan laajemman alueen, mutta sopivien toimitilojen löytäminen on haasteellista.

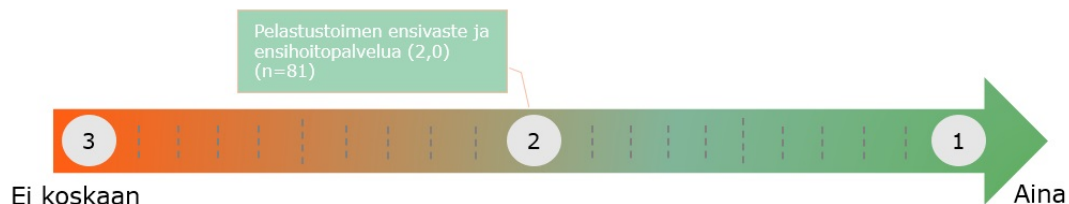
Joissakin vammaispalvelujen erityispalveluissa ruotsinkielisen palvelun tarjoaminen on edelleen vaikeaa. Palvelujen turvaamiseksi on solmittu yhteistyösopimuksia muiden hyvinvointialueiden kanssa ruotsinkielisten palvelujen turvaamiseksi.

6.5 Pelastuslaitos

Pelastuslaitoksen perustehtäviin kuuluvat tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisy, pelastustoiminta, ensihoito ja varautuminen.

Pelastuslaitos 2024

Miten usein olet saanut palvelua ruotsiksi? 1 = aina, 2 = joskus, 3 = ei koskaan



Kuva 8. Asukaskyselyn (12/2024) vastaukset, kuinka usein palvelua on saanut ruotsiksi (keskiarvo asteikolla 1–3).

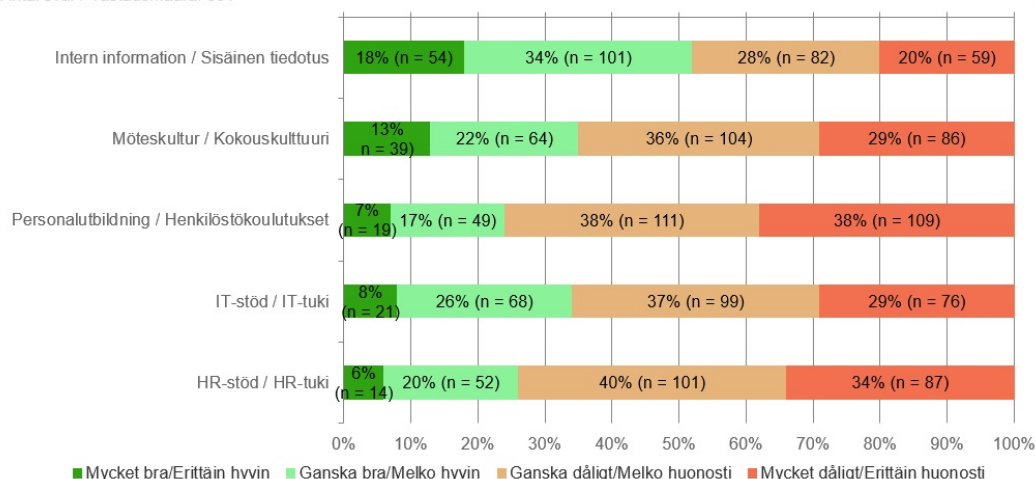
Asiakaspalvelussa ja rekrytoinnissa kaksikielisyys on laskettu eduksi. Vaikka monissa akuuteissa tilanteissa ei yhteistä kieltä ole ollut, potilaat ovat kuitenkin saaneet hoitoa. Valvontatoimintaa ja turvallisuuskoulutuksia on pystytty antamaan molemmilla kielillä. Erityisesti akuuttihoiton henkilöstön rekrytoinnissa on painotettu ruotsin kielen taitoja, mikä on mahdollistanut ruotsinkielisen henkilöstön säilyttämisen akuuttihoitoyksiköissä Raaseporin ja Hangan alueilla (mukaan lukien Inkoo, Siuntio ja Kirkkonummi). Myös onnettomuuksien ennaltaehkäisy (palotarkastukset, neuvonta ja turvallisuusviestintä) sekä yhteistyö muiden viranomaisten ja kumppanien kanssa toimivat ruotsiksi.

6.6 Konsernipalvelut

Yksi tärkeimmistä tavoitteista on vahvistaa elävää kaksikielistä organisaatiokulttuuria. Henkilöstölle on tärkeää ja välttämätöntä saada sisäistä tietoa sekä suomeksi että ruotsiksi. Henkilöstökyselyn mukaan sisäiset palvelut eivät vielä toimi optimaalisesti ruotsiksi, vaikka tilanne on parantunut vuoteen 2023 verrattuna.

Hur väl beaktas tvåspråkigheten internt? / Miten hyvin kaksikielisyys huomioidaan sisäisesti?

Antal svar / Vastausmäärä: 301



Kuva 9. Henkilöstökyselyn (12/2024) kysymys sisäisistä palveluista.

Ruotsinkielinen henkilöstö toivoo erityisesti, että IT-tuki ja HR-palvelut toimisivat entistä kaksikielisemmin ja että tärkeimmät henkilöstökoulutukset järjestettäisiin myös ruotsiksi.

Intranetistä on tullut huomattavasti kaksikielisempi AI-käännöstyökalun yleistyessä, mutta sisäiset kokoukset pidetään edelleen pääosin suomeksi. Suurin osa henkilöstöstä suhtautuu myönteisesti kaksikielisen työyhteisön kehittämiseen, mutta käytännön toteutus osoittautuu haasteelliseksi.

7 Seuranta

Selvitysten, arviointien ja seurannan perusteella hyvinvointialueen hallitukselle on tehtävä toimenpide-ehdotuksia vähemmistön kielellä tarjottavien palvelujen ja palveluketjujen kehittämisestä sekä henkilöstön kielitaitoa koskevista vaatimuksista ja kehityksestä.

Seurattavat toimenpiteet perustuvat vuosikertomuksessa esiin tulleisiin seikkoihin, eli kehittämiskokonaisuuksiin ja painopisteisiin, sekä Kansalliskieliohjelmassa päätettyjen tavoitteisiin ja toimenpiteisiin.

Kansalliskieliohjelman lähtökohtana ovat seuraavat yleiset tavoitteet:

1. Palvelut ovat yhdenvertaisesti saatavilla molemmilla kansalliskielillä
2. Meillä on riittävästi kaksikielistä henkilöstöä
3. Meillä on toimiva kaksikielinen organisaatio

Kansalliskielilautakunnan vuosikertomuksessa esitettyjä toimenpiteitä on seurattava ja arvioitava. Seurannassa raportoidaan toimenpiteiden ja tavoitteiden toteutumisesta. Seuranta on jatkuvaa, ja siitä raportoidaan vähintään kaksi kertaa vuodessa. Seuranta tehdään kansalliskielilautakunnan vuosikertomuksen yhteydessä ja toisen vuosineljänneksen jälkeen.

Kansalliskieliohjelman seuranta erillisenä liitteenä kansalliskielilautakunnan vuoden 2024 vuosikertomuksen käsittelyyn.